

ESTIMAT ANDERSEN

BERNAT CORMAND

Ara, més que mai, cal pensar en la bellesa del final

JORGE GONZÁLEZ / A BUEN PASO

En un moment en què ja es pot dir que hem superat el confinament –o estem a punt de fer-ho–, toca gaudir d'aquest final que tant esperàvem, tot i el neguit per la incertesa del que passarà ara que recuperarem la (hipotètica) llibertat. Però hi ha l'altra cara de la moneda, que és la mort de persones estimades: el final amarg que hem hagut d'afrontar en la solitud de les nostres llars. La Nina, una tortuga que té 100 anys, es pregunta, com nosaltres, el significat del mot "final", ja que és conscient que està arribant als últims dies del seu viatge. Ho llegim en l'àlbum infantil *La bellesa del final* (A Buen Paso), escrit per Alfredo Colella i il·lustrat per Jorge González.

Per a la formiga el final és una cosa dolenta, perquè és quan es queda

sense provisions per sobreviure a l'hivern; en canvi, l'eruga l'espera amb delit, ja que sap que es convertirà en papallona. L'oreneta en té dos, quan va i ve seguint les estacions de l'any; mentre que la serp fa cercles, en què l'inici i el final s'uneixen. Tot això (i més) és el que la protagonista, que avança lentament, descobreix en aquesta història en forma de faula amb reminiscències mitològiques: el final té formes i sentits diversos, segons el que li expliquen els animals (i un riu) des de la seva experiència, respostes que, en un viatge fet a pas de tortuga, ens acompanyen pàgina rere pàgina. Gràcies a la lectura del relat del polifacètic Alfredo Colella, llicenciat en filosofia teòrica, descobrim, doncs, que les coses s'acaben (un amor, una amistat, una vi-

da), però també –i sobretot– que en aquest final hi pot haver bellesa. Dit això, pot semblar que es tracta d'un contingut complex, massa difícil per a infants, però no menystinguem la seva capacitat de comprensió. En aquest sentit, mireu-vos els llibres de Leo Lionni –aquest ens hi fa pensar–, en què conviuen profunditat i simplicitat, i no sols pel que fa al text, sinó que també ho veiem en la imatge. Obra de Jorge González, aquí la il·lustració pren protagonisme: el gènere de l'àlbum ho demana i els lectors ho esperen.

En una conjunció harmònica amb la paraula escrita, el dibuix es presenta com una explosió pictòrica de traç gruixut i tons força apagats que combina amb algunes figures de vegades retallades sobre blanc. I com si seguíssim el ritme pausat de la tortuga, ens aturem en algunes escenes, sobretot les que no tenen text, les quals se'ns regalen com un espai per a la reflexió. Però la protagonista no s'atura i continua caminant per assolir el final.

Lineals o cíclics?

En la cultura judeocristiana hem crescut pensant que el temps és lineal i que, per tant, tot comença i s'acaba. És una creença que, posteriorment, s'ha reinterpretat i reforçat amb la vida moderna, en què les hores que marca el rellotge són un temps que se'ns escapa i que no podem recuperar. Contràriament, des de les cultures més antigues, la percepció del temps s'ha basat en un sistema cíclic. De fet, només cal observar els moviments de la naturalesa: la sortida i la posta del sol, els cicles de la lluna, les mareas, les estacions... Si ens acollim a la idea que el camí és més aviat circular, potser encararem aquest final del confinament sense pors, perquè el veurem com una oportunitat de renovació global, de renaixement.

I, d'altra banda, si perdem algú pròxim, encara que hi hagi dolor valorarem el llegat que deixen les persones que se'n van (o la vida plena que han tingut) com un no morir. La Nina, a qui també fa respecte arribar a l'última pàgina, quan ho fa es limita a arraulir-se a la claror de la lluna plena. I és aquí on el llibre que tenim a les mans, com totes les coses, també s'acaba, i el més bonic és que ara en podeu començar un altre, perquè aquesta és la bellesa del final. ♦♦

LA BELLESA DEL FINAL
ALFREDO COLELLA
I JORGE GONZÁLEZ
A BUEN PASO
TRAD. BERNAT CORMAND
52 PÀG. / 16 €

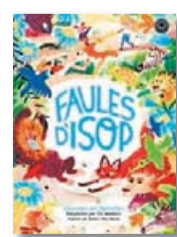

Què és una biblioteca?

"Hi ha gent que es pensa que les biblioteques són magatzems de llibres, però el nucli són les persones". Aquesta és una de les afirmacions que es fan a *Ex libris*, el documental de Frederick Wiseman sobre la New York Public Library que es pot veure a Filmin, i tinc la sensació que podria resumir perfectament el contingut de la pel·lícula. La persona que ho diu és arquitecta, però no us en puc dir el nom, perquè Wiseman no ens el dona. De fet, no en dona cap: la gent va passant, amb alguns s'hi entreté més estona, amb d'altres menys, però no ens diu mai qui són. Al principi es fa estrany, vols saber-ho, però arriba un moment en què t'és igual: entens que tothom és important, tothom té un paper, petit o gran, en la vida d'aquesta biblioteca pública.

Wiseman ens fa visitar racons inaccessibles per al públic: impressiona la sala amb cintes transportadores on s'hi van col·locant materials diversos, admirem la paciència i el rigor dels arxivers, que entre altres tasques digitalitzen el fons, assistim a la gravació d'un audiollibre de Nabokov. Visitem les diferents seus que la biblioteca té a la ciutat, cadascuna amb necessitats i realitats socials diferents, i com la institució no només no en queda al marge sinó que s'hi implica activament. Apareix la paraula *missió*, veiem els responsables de la biblioteca preocupats perquè el coneixement no sigui elitista, perquè ningú quedi "digitalment" exclòs, o discutint quina política s'ha de seguir amb els sensellar. I apareix un altre concepte: *retorn al públic*. Assistim a fragments de presentacions (que curte que es fa el de la Patti Smith!), classes de ball, concerts, laboratoris d'innovació per a nens, clubs de lectura, celebracions... En una d'elles, recorden unes paraules de la premi Nobel Toni Morrison: "Les biblioteques són el pilar de la nostra democràcia".

Les biblioteques són moltes coses, i aquest documental ens ho ensenya i ens ho recorda. Aquests dies les trobo a faltar i celebraré que tornin a obrir, quan puguin fer-ho en les condicions adequades. Mentre espero, també recordo que fa més o menys un any les biblioteques de Barcelona es posaven en vaga, reclamant mesures legítimes que no només afectaven els treballadors, sinó que eren en benefici dels usuaris, de la societat. La missió, el retorn, el compromís, també el tenim a casa nostra. ♦♦

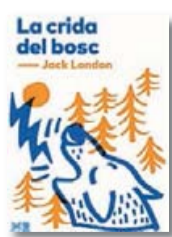
Fables d'Isop
ELLIS WOOLLARD / MARTA ALTÉS
Blackie Little

Gràcies a aquest recull de vuit històries, algunes més conegudes que d'altres, tenim l'oportunitat de llegir les clàssiques faules d'Isop. Es tracta d'un llibre amb uns textos molt ben recuperats i revisats per la jove autora britànica Elli Woollard, i molt ben dibuixats per Marta Altés, de qui coneixem i reconeixem el treball com a il·lustradora infantil.

Mientras tú duermes
MARIANA RUIZ JOHNSON
Kalandraka

Premiat en el Silent BookContest, aquest àlbum infantil sense paraules comença en una habitació, quan la mare explica un conte d'abans d'anar a dormir al fill. Quan finalment s'adorm, més enllà de l'habitació descobrim la vida nocturna dels pares, primer, i després d'altres personatges, perquè a la nit també passen coses, o bé en el somni dels infants.

La crida del bosc
JACK LONDON
L'Altra Tribu

De començament del segle passat, aquesta novel·la d'aventures està protagonitzada pel Buck, un gos fort i intel·ligent que s'ha criat en una casa benestant. Un dia, però, la seva vida canvia radicalment, ja que uns buscadors d'or el segresten per endur-se'l a les terres gelades de l'Àrtic, on el necessiten en el negoci de l'or per arrossegar trineus.